

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conferentiæ Theologico Morales

Compendiosè propositæ ac breviter resolutæ Ad Usum Directorum
Conferentiarum Hebdomadalium ... DD. Parochorum, Curatorum,
Confessariorúmque omnium

Ex Materia Septem Sacramentorum Atque Justitiæ De Restitutione
Excerptæ

Sargar, Elisaeus

Augustæ Vindelicorum, 1720

De Matrimonio. à. n. 292.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41194

CONFERENTIA. XXII.

292. **P**uella ab uno corrupta contrahit cum alio
sponsalia, quæ ante matrimonium adverte
se esse gravidam, anxiatu multum in con
scientia, idque proponit Confessario
quid ergo Confessarius respondere oportet?

RESOLUTIO huius casus sequitur ex
resolutione casus 17. Quia enim nuptice
ruræ forent verè noxiæ ipso propter pue
perium, lactationem & educationem pro
alienæ, teneretur sponsa aperire huic defectu
admodum perniciosum ipso, in ordine
solvenda sponsalia, si ipse voluerit.

TITVLVS VIII

De Matrimonio.

CONFERENTIA. I.

293. **S**PONSUS in præsentia Parochi & Testi
profert hæc verba ad sponsam, Ego te
cipio in meam Vxorem: & illa, Et Ego te acci

in meum Maritum, ad quæ sponſus ſubjungit :
 Ego non accepto tuum conſenſum quæritur nunc
 de valore huius Matrimonij non immerito ;
 quia ad illum requiritur mutua corporum tra-
 ditio tanquam materia, & mutua eorun-
 dem acceptatio tanquam forma. Sic ita-
 que

RESOLUTIO. : Prolatis utriusque
 verbis, *Accipio te in uxorem, & Ego te in virum,*
 conficitur verum Matrimonium. Ratio eſt,
 quia quando ſponſus pronunciat verba, *Ego te*
accipio in uxorem, hoc ipſo ſignificat ſe ſimul
 acceptare conſenſum, ſi quem datura eſt Spon-
 ſa : ergo quando Sponſa exprimit ſuum con-
 ſenſum, dicendo : *Et Ego te accipio in virum,*
 perficitur conſenſus Sponſi, dum adimpletus
 conditio ab ipſo expectata, conſequenter fru-
 ſtra poſtea ſub dit Sponſus ſe non acceptare
 conſenſum Sponſæ, quem ſam prius acce-
 pravit.

CONFERENTIA II.

Parocho interrogante ex ſponſo, viſne acci-
 pere hanc in uxorem, reſpondet *Ita Domine : 249.*
 Et dum poſtea quærit ex ſponſa, num velit
 habere hunc in maritum, dicit *Viſne habere hunc*
in uxorem, &c. Ita Domine : non ab re dubitatur,
 an error iſte non noceat valori Matrimoni.

RESOLUTIO : Valet Matrimonium.
 Ratio eſt : quia non obſtante hoc errere non
 animad, erſo, uterque intendit vere contrahere
 cum

295. cum altero : ergo cum uterque voluntatem suam contrahendi signo externe exprimat, *Domine*, verum matrimonium conficiunt.

CONFIDENTIA. III.

Puella contraxit cum Juvene Matrimonium de presenti coram Parocho & testibus nulliter seu fictè, ea tantum intentione, ut posset libere ad certum tempus exercere & explere suam libidinem : post aliquot Menses pœnitens de sua malitia, admisit copulam carnalem affectu Matrimoniali : tandem clam aufugiens nupsit alij viro, idque aperuit in tribunali sacramentali Confessario. Quæritur ergo, an Confessarius potuerit illam absolvere, casu quo non potuerit, vel noluerit illum alium deserere: & an copula cum priori habita affectu matrimoniali causaverit verum Matrimonium. Ratio dubitandi est: quia ille novus consensus non fuit datus in præsentia Parochi & Testium qui alias requiruntur ad valorem Matrimonii, ac per consequens videtur primum Matrimonium fuisse nullum, validum autem posterius. Itaque sic

RESOLUTIO prima: Primum Matrimonium, non obstante absentia Parochi, fuit vere validatum per copulam exercitam affectu matrimoniali. Ratio est: quia non est necesse, ut utriusque consensus actu simul existat, sed sufficit, ut secundus ponatur dum primus adhuc habitualiter durat: atqui in proposito casu

casu vir omnino actualiter consenserat, dum ex
 comoveretur, ut partem tanquam Conjugem
 trañter: ergo accedente legitimo consensu
 alterius prius desiderato, habetur tota essentia
 Matrimonii; utpote utriusque partis legitimus
 consensus, saltem moraliter coexistens. Néc
 oportet (ait Sanchez l. 2. D. 32. n. 10. aliquid
 tunc intimare alteri Conjugi, scil. Matrimo-
 nium fuisse invalidum, quia non exigitur novus
 consensus ipsius: imo satis est in hoc casu, si
 illa internè tantum in corde suo, consensum
 jam antecedenter præbuerat, qui solus deside-
 rabatur.

Dices, dum illa postea præbet suum consen-
 sum: non adesse Parochum cum testibus: 296.
 ergo non conficitur verum Matrimonium. &
 negando Conseq. quia Parochus & Testes ex-
 terno contractui jam prius astiterunt: hic au-
 tem non fit amplius exterior contractus, sed
 suppletur tantum defectus consensus in-
 terni.

Dices secundo: Quando Matrimonium 297.
 ab initio fuit nullum propter impedimentum
 aliquod primaens, necessaria post modum
 (obtentâ dispensatione) est utriusque partis
 consensus renovatio: ergo idem dicendum est
 in proposito. & neg. conseq. & paritatem.
 Ratio dispar. est, quia ibi utriusque consensus
 cadit super materiam inhabilem, adeoque uter-
 que est nullus, hic autem consensus viri cadit
 su-

super materiam habilem, atque ita validum est, quem proinde revalidare necesse non est.

298. Resolutio secunda. Confessarius potest nihilominus dictam malitiosam absolvere. Ratio est: quia opposita sententia Capituli aliorumque complurium est non minus probabilis, scilicet prius Matrimonium mansisse validum non obstante copula cum affectu matrimoniali habita propter absentiam Parochi & defectum novi consensus ex altera parte. Ita Gobat Tract. 10. de Matrimonio Cas. 11. §. 420.

299.

CONFERENTIA. IV.

Juvenis celebrat per Procuratorem cum puella Contractum Matrimoniale fidei: at sequam autem convenirent, duxit aliam, atque Matrimonium consummavit: quaeritur: an possit manere cum secunda, relicta

Et. det Navar. Lib. 4. de sponsalibus consil. Matrimonium secundum valere quidem in foro interno, at in externo non habitum pro valido, sed primus, eo quod suam fidei fidem probare nequeat.

300.

CONFERENTIA. V.

Unus aliquis sciens se jure non posse cum impedimento dirimente valide contrahere nihilominus contractum putaret uxorem suam vivere, quae tamen non amplius vivit.

Anus credens sponsam sibi consanguineam esse in gradu prohibito, cum non esset, perrexit tamen ad nuptias celebrandas : quæritur itaque, nam uterque valide contraxerit.

Résolutio : Probabilius est, cum errore facti, errore facti, & certa juris scientia, non posse stare valorem Matrimonii. Id est, nec secundus valide contraxit. Ratio est : quia nemo potest serio intendere id, quod certo scit aut omnino credit sibi esse impossibile : atqui habens errorem facti, & scientiam juris, omnino credit matuam corporum translationem sibi esse impossibilem, siquidem intellectus ejus tunc nequit formare hoc practicam judicium, hic & nunc esse præstandum consensum in hujusmodi corporum translationem : igitur, &c. **Confr.** Ut voluntas possit aliquid efficaciter imperare, debet intellectus illud præapprehendere ut possibile : sed stante firmo judicio, & certa scientia juris, Matrimonium hujusmodi irritantis, impedit, quo minus possit intellectus apprehendere illud ut possibile : igitur, &c.

Dices : Tales possunt intendere contrahere quantum possunt : cum ergo re ipsa possint contrahere, revera contrahunt. **R.** neg. antecedens : credere enim, nullo modo posse contrahere, & intendere contrahere quantum potest, simul stare nequeant. Aliud dixerim de eo qui ignorat impedimentum, vel certe dubitat de eodem.

CON-

302.

CONFIDENTIA. VII.

UNus aliquis volens contrahere Matrimonium cum Bertha, omissis Sponsalibus in Ecclesia cum illa conveniens, advocatis, Parocho & duobus Testibus, accepit manum Berthæ dicens: *accipio te in Conjugem meam*, ea nihil ad hoc respondente, sed nec manum retrahente & cum à Parocho non interrogaretur de consensu, sed solum, an Matrimonium alteri promisisset, respondit, quod non: ex quo proinde dubitarum fuit de valore talis Matrimonii. Sic itaque,

Resolutio: Illud Matrimonium fuit nullum ob defectum consensus sufficientibus signis expressus in Bertha. Ratio est: quia apprehensio manus Berthæ, Respectu Berthæ fuit mere passiva, adeoque nullum actum positivum voluntatis expressit, qui tamen ad contractum matrimoniale omnino requiritur: non enim sufficit non dissentire, quod ad summum fecit Bertha, non retrahendo manum, igitur &c.

Deinde omnes dictæ circumstantiæ possent stare cum dissensu, nam si Parochus facta interrogazione, an Bertha, non promiserit ulli matrimonium, eam ultetius interrogasset, an velit accipere præsentem Procum in conjugem, potuisset utique dicere: *Ego eum non accipio in*

Con-

Coniugem meum: Ecce: quomodo omnes istæ circumstantiæ non sufficiant ad significandum consensum internum.

CONFERENTIA VIII.

303

Unus aliquis contraxit cum puella ad tempus determinatum, usque dum scilicet reperiat ditiores: Alius cum pacto procurandæ sterilitatis: cum pacto non servandi fidem alteri: quæritur, an omnes tres valide contraxerint?

RESOLUTIO: Nullus trium contraxit valide. Ratio est: Quia hæc tria [utpote bonum Sacramenti sive indissolubilitas Matrimonij, bonum prolis, & bonum fidei] sunt de substantia contractus Matrimonialis: clarum autem est, contractum nullum esse, cui deest aliquid substantiale: igitur &c.

CONFERENTIA IX.

Libidinosus contrahit Matrimonium ob meram carnis voluptatem capiendam, tanquam ob finem principalem, idque confiteretur Confessario, à quo proinde graviter increpatur an justè.

304.

RESOLUTIO: Certè justissimè, patet ex Tob. 6. ubi Angelus Raphael de hujusmodi contrahentibus inquit: Hi qui conjugium ita suscipiunt, ut Deum à se & à sua mente excludant, ut suæ libidini ita vacent sicut Equus & Mulus, quibus non est intellectus, habet potestatem demonium super eos: consequenter merito increpandi ob peccatum mortale commissum.

N

CON

CONFERENCE. X.

Fidelis Catholicus habens uxorem adulteram audivit à Lutheranò, apud eos licere hujusmodi adulteram dimittere, ac eum alia copulari, fit proinde hæreticus, celebratque novas nuptias cum alia: an valide?

RESOLUTIO: Matrimonium inter fideles consummatum adeò stricti vinculi est, ut quoad hoc nullo unquam casu ab alia, quam divina potestate, solvi possit: atque adeo Matrimonium fidelis cum alia initum est nullum. Ita præter Cone. Trid. Authoritatem *sess. 24. can. 5. & 7. Sac. Script. Marc. 10.* ubi absolute sine ulla exceptione dicitur: *Qui cumque dimiserit uxorem suam, & aliam duxerit, adulterium committit super eam.*

306. Objiciunt Hæretici illud Matth. 19, *Qui cumque dimiserit uxorem suam, nisi ob fornicationem, & aliam duxerit, mœchatur, ergo id faciens ob fornicationem, non mœchatur, atque hoc est unicum fundamentum oppositi erroris; ad quod tamen facile.*

R. neg. consequ. loquitur enim Apostolus solum de dimissione quoad thorum, non vero quoad vinculum, Sed

Instaur; Si Christus ibi loqueretur solum de separatione quoad thorum, tunc non debuisset excepisse solam fornicationem, hujusmodi enim separationis causæ plures sunt: Ergo signum est locutum fuisse de solubilitate Matrimonii

monij quoad vinculum. & neg. sequelam.
 Ad prob. dicendum, Christum per hoc, quod
 assignaverit tantum unam causam divortij, &
 quidem præcipuam ex ipsomet quasi Matrimo-
 nio scaturientem, non exclusisse alias. Quod
 autem id ita sit, legant Hæretici texum cir.
 S. Script. Marc. 10. Item Luc. 16. *Omnis qui
 dimittit uxorem suam, & aliam ducit, mæchatur:
 si omnis, ergo etiam qui Adulteram dimittit.*
 Ad Rom. 7. habetur, *sola morte alterius Con-
 jugis solvi vinculum Matrimoniale: ergo non adul-
 terio.*

CONFÉRENTIA. XI.

Turca uxoratus capitur in Bello à Duce Ca-
 tholico, atque convertitur ad fidem rectam;
 & quia non potest habere suam, petit aliam
 uxorem Catholicam: tergivesatur autem Pa-
 rochus in copulando eum cum alia, quia scis
 Christiano non licere habere duas uxores: an
 recte. 307.

RESOLUTIO: Parochus non habet ius-
 tam causam difficultandi circa Turcam copu-
 landum cum Catholica, non obstante, quod
 habeat in Turcia, aliam Coniugem. Ita enim
 expresse decidit Innocent. III. cap. *Quanto &
 cap. Gaudemus, de divortijs.* Arque colligitur
 ex Apostolo 1. ad Cor. 7. ubi ait: *Quod si fide-
 lis discedit, discedat: non enim servituti subiectus
 est frater aut soror in huiusmodi: Quæ verba sic
 interpretatur Ecclesia, frater aut soror fidelis*

308. non subicitur ligamini prioris Coniugij, sed potest illud deserere, & aliud novum inire.

CONFERENTIA. XII.

Puella à parva ætate habuit animum intrandi Religionem, tamen obsequitur voluntati Parentum eam collocantium in Matrimonium in nuptijs autem inaudijt, ex Amico docto, quod primo bimestri non teneatur reddere debitum Comparti, & interea possit ingredi Religionem soluto Matrimonio; quod illa volens observare coacta est à marito ad copulam carnalem: Iam quæritur, an possit nihilominus Religionem ingredi. Ratio dubitandi est, quia Matrimonium consumavit: tale autem inrer fideles est indissolubile. Nihilominus fit

RESOLUTIO pro puella: Dicta sponsa potest Religionem ingredi ac profiteri: per professionem autem matrimonium consummatum non dissolvitur. Ratio est: Quia passa injuriam jure suo non privatur: Itaque eam ipsa si injustè inferens sibi impurare debet, quod tunc debeat in cælibatu permanere: Atque ita sufficienter responsum est ad rationem dubitandi.

CONFERENTIA. XIII.

309. Superba Virgo plebeja nupsit opifici, qui per integrum annum eam non potuit eò adigere, ut sibi præstaret copiam sui corporis; interim illa cum milite aufugit, atque militiæ duo

duos liberos ex eo susceptos, sedentes in Patriam, ut possent inter se contrahere, scripserunt Romam pro dispensatione, quam etiam ab Innocentio X. obtinuerunt: jam quaeritur an Summus Pontifex potuerit dispensare cum hujusmodi plebeis in Matrimonio rato.

RESOLUTIO: Potuit utique, quia fecit, non iste tantum, sed & plures Antecessores ipsius; ut refert P. Gob. & Casum & Pontifices, qui dispensarunt, de Matrim. Casu 18. u. 678. & seqq. At non sine gravi causa? quia scilicet ex priori conjugio timebantur mali exitus. Vide cit. P. Gob. Ar.

Quæres: Quid modo Summus Pontifex potuit credere illud Matrimonium non fuisse solummodo ratum & non consummatum, quia superba convixit opifera per annum in communi mensa & lecto? &c. Testes fuisse sufficientes pro ipsa, primò Maritus, qui quaerebatur contra superbam, quod nunquam ipsi petenti debitum, parere voluerit: secundo domestici, qui sæpius audierunt eos iurgantes in lecto, utique propter negatum viro debitum ab uxore. Tertio miles testificans, se eam virginem reperiisse.

CONFERENTIA. XIV.

Helveta Zwinglianus, Calvinista sociavit sibi puellam eodem sermone conspersam, qui post matrimonium consummatum se contulit ad partes Catholicas, ubi Catholica fide imbu-

rus inaudiens uxorem suam ex concessione
Prædicatorum alij nupsisse viro, cum licentia
Parochi viri docti ac Religiosi etiam sibi aliam
copulavit uxorem, post aliquot annos susceptis
quinque liberis secessit ad alias partes, in qui-
bus sciebat Helvetæ primam uxorem super-
vivere, adeoque res fuit delata ad Vicarium ge-
neralem pro facienda separatione illius a sua
secunda uxore: judicavit autem desuper requi-
situs Pater Gobat, eos nullatenus esse separan-
dos: an recte; Et quam ob causam,

RESOLUTIO prima. R. P. Gob. recte
probat, Matrimonium Helvetæ cum secunda
non fuisse dirimendum [non obstante quod sen-
tiant Matrimonia Hæreticorum esse æque in-
dissolubilia, & Sacramenta, ac Catholicorum
ex sequenti ratione: Quia judicialis sententiæ
tanta est auctoritas, ut semper pro iudice præ-
sumi debeat, donec contra ipsum aliquid legi-
time comprobetur, text. c. in præsentia de re-
nunciat. Adeo ut secundus Parochus præsu-
mere debeat, priorem rectè functum suo offi-
cio respectu Helvetæ copulari cum secunda:
Atqui primus Parochus, a quo contractus ille
matrimonialis fuit initus, tulit sententiam de
licito transitu ad secunda vota, quam appro-
barunt tres viri sapientes: Contra hanc verò
sententiam nil legitime probatur, fuit à denun-
ciatoribus Helvetæ apud secundum Parochum
nisi quod prima Coniux adhuc viveret: pote-

rat

terat enim illa: non fuisse legitima uxor propter aliquod impedimentum v. g. affinitatis vel cognationis carnalis, aut spiritualis, quod ab hæreticis non curatur, quod tamen [vel maxi- 311.
me curari debet: Igitur &c.

RESOLUTIO secunda: Helveta dicitur, qui Catholicam duxit, repudiata priori uxore Calviniana, fuit hanc ob causam incarceratus cum lata sententia capitis contra ipsum à serenissimo & Reverendissimo D. Episcopo Friburgensi Alberto Sigismundo. Ita refert. *vit. P. Gobat. tr. 10. de matrim. n. 708.* adeoque secundum Matrimonium fuit pro invalido iudicatum,

CONFERENCE. XV.

Unus aliquis post votum castitatis simplex contraxit Matrimonium an licite, aut saltem valide.

RESOLUTIO: si is contraxit Matrimonium 312.
animo illud consummandi, peccavit moraliter & contrahendo, & quoties petiit debitum ab uxore. Patet, quia hæc omnia repugnant Voto in re gravi.

Dixi autem; animo illud consummandi, absque tali enim animo peccatum non est, alioquin B. V. Maria cum Iosepho contrahendo peccasset, quod a sit. Porro validum sine dubio est huiusmodi Matrimonium, quia per votum simplex corpus solum promittitur Deo, non vero ad se ipsi traditur: quando autem rem uni promissam alteri tradit, alterius est, qui

traditionem accepit, non eius, qui promissionem: Igitur &c.

CONFIDENTIA. XVI.

Maritus timeret proles multiplicandas, ut contraheret impedimentum petendi ac reddendi debitum uxori, natum filiolum ex prioris coniuge defuncto levavit in Baptismo, atque ita contraxit cognationem spirituales cum uxore. Queritur itaque, an per hoc absolutus fuerit ab onere reddendi debitum suæ coniugi.

RESOLUTIO Prima: Uxor dicti Mariti per cognationem istam spirituales non fuit privata jure suo petendi ab eo debitum conjugale? ac per consequens ille non fuit deobligatus ab onere reddendi. Ratio est: Quia nullus potest, aut certe debet jure suo privati absque sua culpa, ut habetur expresse Cap. ad limina 30. q. 1. Et certe dolus marito non debet patrocinari: igitur uxor illa potuit nihilominus exigere, & maritus debuit reddere exigenti debitum conjugale.

RESOLUTIO secunda: imò probabilius est, Maritum potuisse etiam petere debitum ab uxore: pater ex cap. de eo 30. q. 1. ubi habetur si autem coniuges legitimi unus aut ambo, ex industria fecerint, ut Filium suum de fonte susciperent, si inupti permanere voluerint, utpote continentim servando, bonum est, si autem gravis penitentia infidatorum iniungatur, & simul maneat: unde cum secundum hunc Canonem